

LATVIJAS KARA MUZEJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2017. GADU

Latvijas Kara muzejs ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kura darbojas saskaņā ar Muzeju likumu un Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012., noteikumi Nr. 891.).

Latvijas Kara muzejam ir divas teritoriālas struktūrvienības - Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas rajona Valgundes novadā un O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta „Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā.

Latvijas Kara muzejs ir publiska kultūras iestāde, specializēts vēstures profila muzejs, kura darbība ir saistīta gan ar aizsardzības, gan kultūras nozares politikas īstenošanu.

Latvijas Kara muzejs ir akreditēts līdz 14.11.2024.

Muzeja darbības **mērķis** ir veicināt sabiedrības izglītošanu un attīstību vācot, saglabājot, pētot, izstādot un popularizējot ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās vērtības, lai veidotu sabiedrībā izpratni par karu vēsturi Latvijā, liktu pārdomāt, analizēt un izvērtēt militārā faktora lomu Latvijas vēsturē un valsts pastāvēšanā; stiprinātu pilsoņu nacionālo identitāti un veidotu vienotu vēstures kolektīvo atmiņu; sekmētu sabiedrības izpratni par Latvijas militārās aizsardzības spēju nozīmi mūsdienās; veicinātu sabiedrības saliedētību un valsts tradīciju uzturēšanu.

Muzeja darbības virzieni ir saistīti ar sadarbību un saskarsmi ar sabiedrību. Galvenie darba virzieni ir:

1. Latvijas Kara muzeja krājuma kā Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļas uzturēšana un attīstība;
2. vēstures mantojuma pieejamības sabiedrībai nodrošināšana;
3. muzeja krājuma, militārās un politiskās vēstures pētniecība;
4. zinātniski izglītojošā darbība;
5. muzeja publiskās un krājuma infrastruktūras uzturēšana;

2017. gadā muzeja budžets trīs muzeju darbības nodrošināšanai bija 1 352 850 EURO.

Muzeja darbība

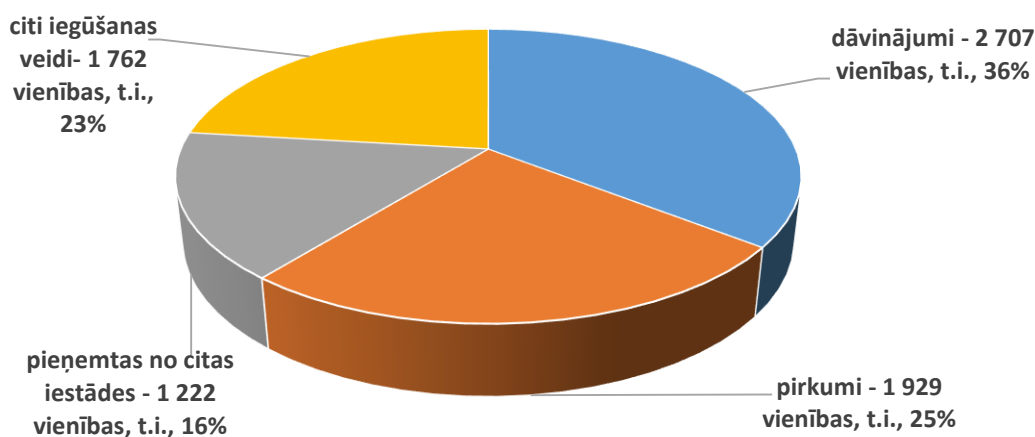
Muzeja darbības pamatā bija darba plāns, kurā saturiski un kalendāri noteikti katrā no muzeja pamatfunkcijām veicamie darbi un to rezultāti. 2017. gadā paveiktā darba rezultatīvie rādītāji atšķiras no plānotajiem, jo muzejs, kā publiska uz sabiedrības izglītošanu un apkalpošanu vērsta iestāde, gada laikā veic neplānotus darbus.

Muzeja krājuma uzturēšana un attīstība

2017. gadā Latvijas Kara muzejs krājumā reģistrējis 7 620 krājuma vienības. Uz 2018. gada 1. janvāri muzeja krājumā ir 353 480 vēstures materiāli. Krājuma darbu veic krājuma un visas pētnieciskā darba nodaļas.

Muzeja jaunieguvumu lielākā daļa, 2 707 muzeja priekšmeti, ir saņemti kā dāvinājumi no privātpersonām, pirkumi ir 1 929 vienības, bet 1 222 eksponāti ir saņemti no militārās nozares struktūrām. Skaitliski lielākais papildinājums bijis foto negatīvu kolekcijā, 2 081 vienības. To veido 1 791 fotonegatīvi par Latvijas armijas Jātnieku pulku 20. gs. 20.- 40. gados, kā arī mūsdienu militāro un valstisko norišu fotofiksācija. Latvijas armijas 20. gs. 20.-30. gadu formas tērpu kolekciju papildinājis kājnieku pulka virsleitnanta K. Kaminska formas tērps, apbalvojumi un krūšu nozīmes. Vērtīgs ieguvums ir ASV Apspiesto tautu draugu komitejas 1969. gadā Pasaules Brīvo Latviešu apvienības priekšsēdētājam U. Gravam piešķirtā “Apspiesto tautu medaļa”. No NBS ir saņemti 1 219 munīcijas paraugi.

Krājuma komplektēšana

Krājuma dokumentēšana veikta normatīvos aktos noteiktajā kārtībā- sagatavoti dāvinājuma un pirkumu līgumi, priekšmetu uzskaites akti, veikti ieraksti inventāra grāmatās, priekšmeti signēti. Veiktas krājuma esības pārbaudes piecās kolekcijās.

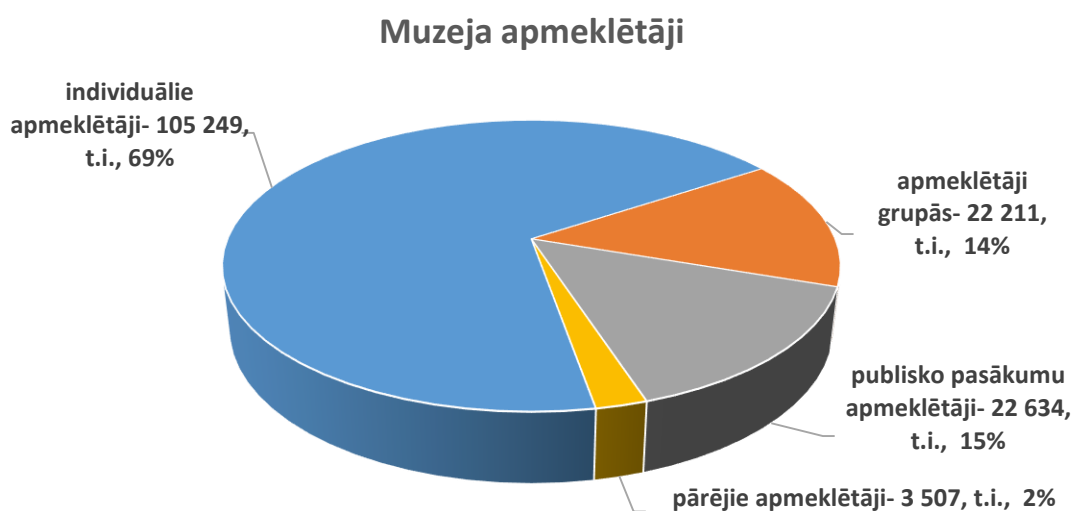
Pārskata gadā ir sagatavots un realizēts tekstiliju kolekcijas krātuves izveides projekts. Ir uzstādītas speciāli tekstiliju kolekcijas glabāšanai projektētas un izgatavotas iekārtas.

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā ir novērtēti 11 941 pamatkrājuma priekšmeti, novērtējuma summa 32 716,96 EUR.

Turpināts darbs pie krājuma saglabāšanas elektroniskā formātā, digitalizācija veikta 7 589 muzeja priekšmetiem.

Muzeja pieejamība sabiedrībai

Latvijas Kara muzeja ekspozīcijas apmeklētājiem pieejamas 7 dienas nedēļā. Pārskata gadā Latvijas Kara muzeja un tā filiāļu pakalpojumus izmantojuši 153 601 cilvēki, t.sk. 14 284 Ziemassvētku kauju muzeju, 4 607 O. Kalpaka muzeju un piemiņas vietu "Airītes". Apmeklējumu skaits salīdzinoši ar 2016. gadu pieaudzis par 3,8 %. Tas pieaudzis gan Kara muzejā un Ziemassvētku kauju muzejā, nedaudz krities O. Kalpaka muzeja apmeklējums.

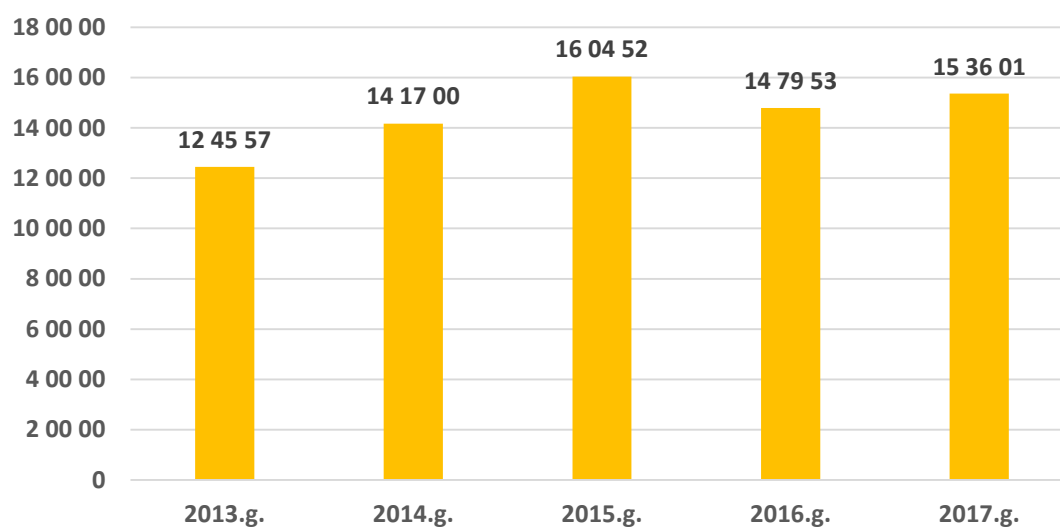
Apmeklētāju pieaugums par 6,4 % bijis individuālo apmeklējumu segmentā, Vērojams ārzemju tūristu skaita pieaugums. Digitālajā atsauksmju grāmatā ierakstus veikuši 831 apmeklētāji no 54 pasaules valstīm, bet domājams, ka areāls ir plašāks, jo daudzi apmeklētāji neizmanto nedz digitālo infokiosku, nedz atsauksmju grāmatu. Ļoti atzinīgi tiek vērtēta muzeja jaunā ekspozīcija "Latvijas iedzīvotāji Pirmajā pasaules karā". Apmeklētāji pozitīvi vērtē arī to, ka muzejs ir bez maksas un ir pieejams lifts.

Muzejs sabiedrībai 2017. gada laikā bijis pieejams 354 dienas, jeb 2 693 stundas, tai skaitā 715 stundas svētku dienās un brīvdienās.

Mājaslapas www.karamuzejs.lv apmeklējumu skaits ir bijis 126 096.

2017. gadā muzeja sociālo profilu www.draugiem.lv apmeklējuši 25 715 interesenti, Latvijas Kara muzeja profilu facebook.com- 90 385 interesenti un profilam Twitter.com seko - 1 839.

Muzeja apmeklētāji. 2013. - 2017.gads

2017. gada 11. janvārī tika atklāta muzeja pamatekspozīcija “Latvijas iedzīvotāji I pasaules karā”.

Uzsākts darbs pie Latvijas simtgadei veltītās muzeja ekspozīcijas “Latvijas valsts izveidošana un Neatkarības karš. 1918 -1920” izveides. Sagatavota ekspozīcijas koncepcija un izvērstais ekspozīcijas plāns. Tika organizēts metu konkurss par ekspozīcijas zinātniskās koncepcijas māksliniecisko risinājumu. Žūrijas komisija, izvērtējot piecus piedāvājumus, par labāko atzina SIA ”Dd studio” piedāvāto risinājumu.

Ziemassvētku kauju muzeja brīvdabas ekspozīcija papildināta ar jaunu objektu- Pirmā pasaules kara aizsardzības sistēmas betona uguns punktu.

Muzejs piedalījies Latvijas muzeju kopizstādes “Latvijas gadsimts”, kuru Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā atklās 2018. gada 3. maijā, satura koncepta izstrādē, sadaļas par Neatkarības karu veidošanā un iespieddarbu sagatavošanā.

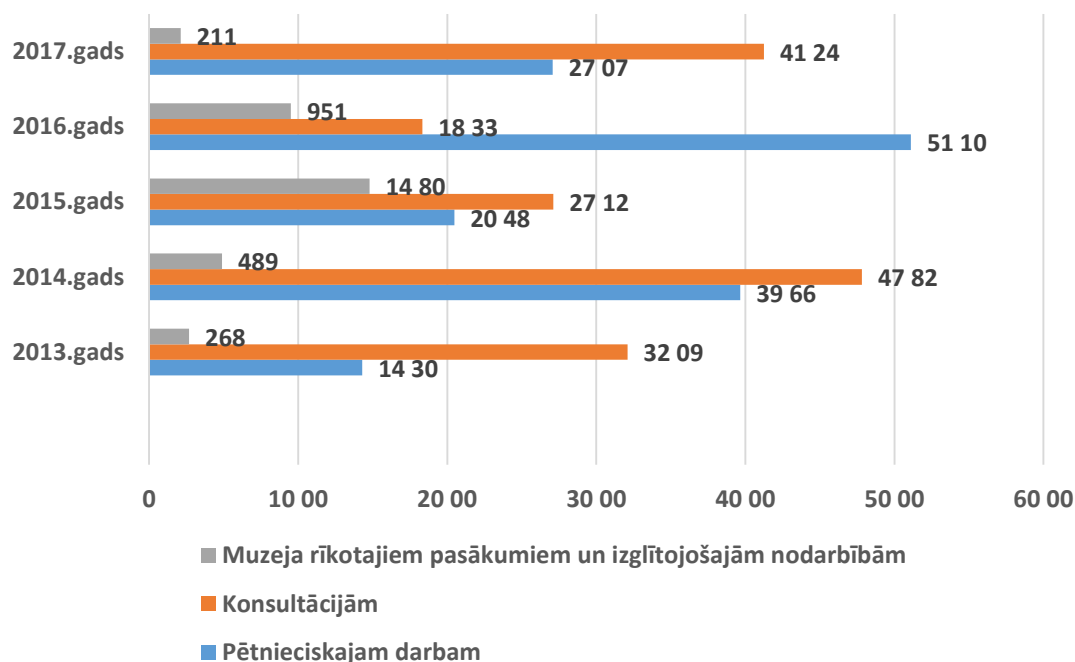
Laukumā pie Latvijas Kara muzeja muzeja eksponēta izstāde “1417 vēstures mirkli valstiskuma veidošanās ceļā”, kas atspoguļo ikdienas notikumus Latvijā laikā no 1917. gada 12. marta līdz 1921. gada 26. janvārim. Izstādes saturs periodiski, ik pēc trim mēnešiem, atbilstoši hronoloģijai tika mainīts.

Tika sagatavota izstāde “Uzdrošināšanās”. Izstāde vēsta par cilvēkiem un grupām, kuras padomju režīma apstākļos bija Trešās Atmodas aizsācēji. Izstādi atklāja Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienā 14. jūnijā. Izstrādāta koncepcija un satura plāns ceļojošai izstādei par Latvijas Centrālās padomes Memoranda parakstītāju likteņiem.

2017. gada 4. maijā “Baltā galdauta dienā” tika atklāta izstāde- instalācija par Latvijas armijas augstāko virsniecību (1919-1940).

Kā papildinājums ekspozīcijai tika izstrādāta koncepcija un aktivitāšu programma “Daudzfunkcionālajam izglītības centram” muzejā.

Neekspozētā krājuma izmantošana

Muzejs sniedzis 686 individuālas konsultācijas interesentiem par vēsturi, personām.

2017. gada novembrī kā papildinājums ekspozīcijai tika atklāts bērnu aktivitāšu centrs, kurā caur vēstures spēlēm un fiziskām aktivitātēm var izzināt vēsturi.

Pētniecības darbs

Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos- vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte.

Krājuma priekšmetu izpētes rezultāti par jaunieguvumiem un agrāk komplektētajiem materiāliem tika fiksēti 5 512 zinātniskā apraksta kartītēs.

Divi muzeja vēsturnieki izstrādā promocijas darbus doktora grāda iegūšanai: Vācu okupācijas režīms Latvijas teritorijā 1915.-1918. gadā un Latvijas aizsargu organizācija: Latgales darbības piemērs. 20. gs. 20.-30. gadi.

Pirmā pasaules kara nodaļas darbinieki izstrādāja tematisku krājuma katalogu “75 priekšmetu stāsti par Latviju Pirmajā pasaules karā”. Viduslaiku un jauno laiku vēstures nodaļas vadītājs sācis darbu pie kataloga par aviāciju Latvijā no 20. gs. sākuma līdz 1940. gadam sagatavošanas. Ieroču nodaļas vadītājs strādā pie grāmatas par kājnieku ieročiem izstrādes.

Muzeja vēsturnieku 14 pētnieciskie darbi tika publicēti muzeja “Gadagrāmata XVIII”.

Latvijas Kara muzejs 2017. gadā organizēja starptautisku konferenci “Demokrātiskie procesi Austrumu un Centrālajā Eiropā 1917. gadā”. Tajā piedalījās un referātus nolasīja 10 ārvalstu un 11 vietējie pētnieki t. sk. 4 Latvijas Kara muzeja vēsturnieki. Iesūtītie referāti izdoti konferences rakstu krājumā.

Muzeja darbinieki piedalījās citu institūciju organizētajās zinātniskajās konferencēs un semināros, 12 referāti sagatavoti un nolasīti Latvijā, 6 ārvalstīs.

O. Kalpaka muzejs organizēja divus seminārus. Viens seminārs organizēts vēstures skolotājiem par Neatkarības kara vēsturi, otrs muzeju darbiniekiem - "Radošums muzejā".

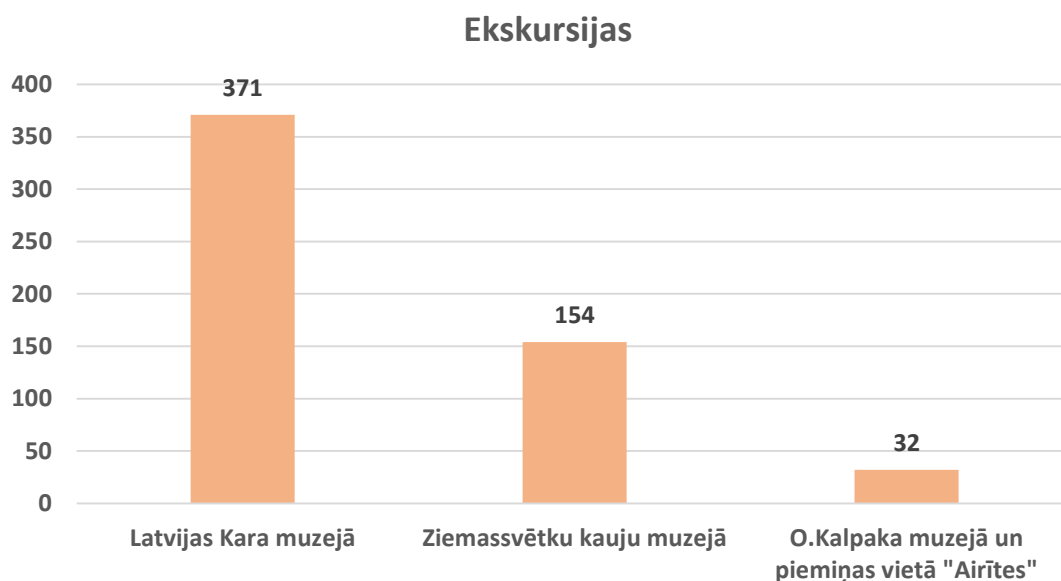
Latvijas Kara muzeja mājas lapā publicēti 10 raksti par Latvijas armijas ģenerāļiem.

Latvijas Kara muzeja speciālisti par dažādām tēmām publicējušies periodikā: žurnālos "Tēvijas Sargs", "Ilustrētā Pasaules Vēsture", "Ir", "Mājas Viesis", "Nezināmā Kara Vēsture", laikrakstā "Latvijas Avīze", kopā 28 publikācijas.

Zinātniski izglītojošā darbība

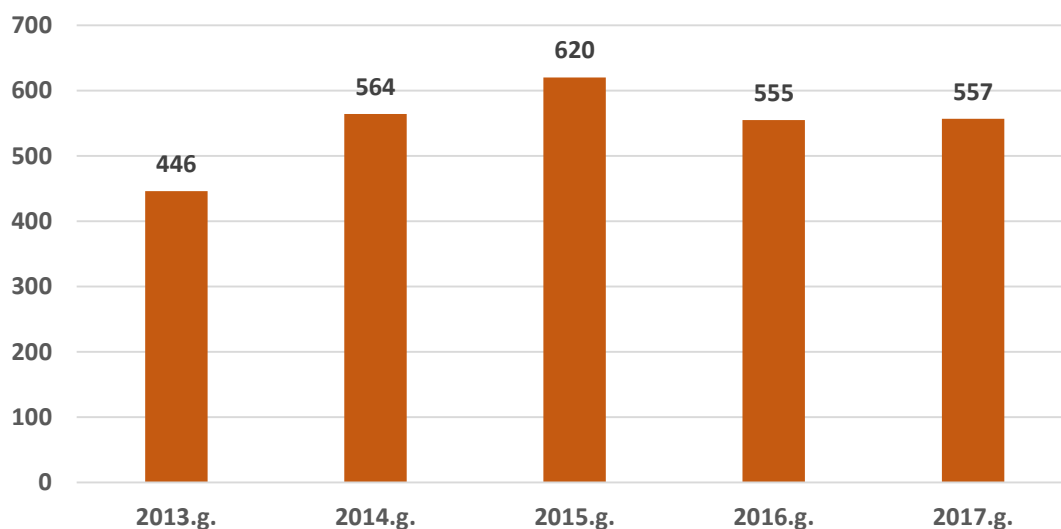
Pārskata gadā muzejs ir turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja vides veidošanu, popularizējot muzeja krājumu un attīstot muzeja pakalpojumu klāstu. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja izglītojošas nodarbības un organizējuši tematiskus pasākumus.

Izglītojošo darbu veic visas muzeja pētnieciskā darba nodaļas. 2017. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 557 ekskursijas (Kara muzejā 371, Ziemassvētku kauju muzejā 154, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā "Airītes" 32 ekskursijas).

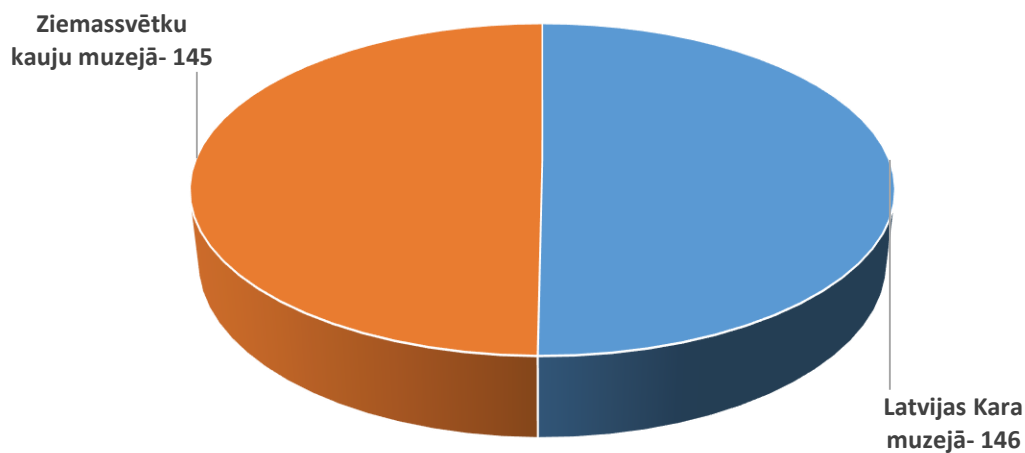
Pārskata gadā sniegtas 686 konsultācijas pētniekiem, radošo projektu autoriem un interesentiem par militāro vēsturi, cilvēkiem, muzeja eksponātiem. Trešdaļa konsultāciju ir par Otrā pasaules kara un pēckara vēsturi.

Ekskursiju skaits. 2013. - 2017.gads

Muzeja darbinieki vadījuši 291 tematiskas nodarbības skolēniem: 146 Kara muzejā, 145 Ziemassvētku kauju muzejā. Viena no populārākajām nodarbībām ir “Kā kļūt par karavīru”, to pasūtīja 88 grupas. Tika organizēta NBS Apvienotā štāba militārpersonu ģimeņu diena muzejā un Rīgas sociālo dienas centru bērnu un jauniešu grupu apmeklējums.

Nodarbības

Pārskata gadā muzejs organizēja 13 publiskus pasākumus. Visās muzeja struktūrās tika organizēts Muzeju nakts pasākumu, kurš norisinājās 20. maijā, kopumā to apmeklēja 10 246 cilvēki. Ziemassvētku kauju piemiņas pasākumā (05.01.2017.) “Mangaļos” piedalījās un kaujas rekonstrukciju noskatījās 1 000 interesenti, pulkveža O. Kalpaka nāves gadskārtas pasākumā (06.03.2017.) Airītēs piedalījās 433 cilvēki. Latvijas Kara muzejā notika vairāki Latvijas valsts dibināšanai un Lāčplēša dienai

veltīti pasākumi- brīvības cīnītāju piemiņas ugunskurs, sarkanbaltsarkano lentīšu locīšanas akcija, Lāčplēša dienas koncerts pie muzeja un divi koncerti muzejā. 18. novembrī- Daugavas Vanadžu kora un folkloras kopas “Vilkači” koncerti. Pasākumus kopumā apmeklēja 7 475 interesenti. O. Kalpaka muzejā notika (13.10.2017.) karavīru dziesmu dziedāšanas svētki ar 140 dalībniekiem, bet Ziemassvētku kauju muzejā ar fiziskām aktivitātēm saistīti pasākumi: ”Baltic classic rally 2017” (05.06.2017.) un skrējiens “Patriots” (12.11.2017.) ar 646 dalībniekiem.

Par muzeja pasākumiem un vēstures jautājumiem medijiem sniegtas 77 intervijas.

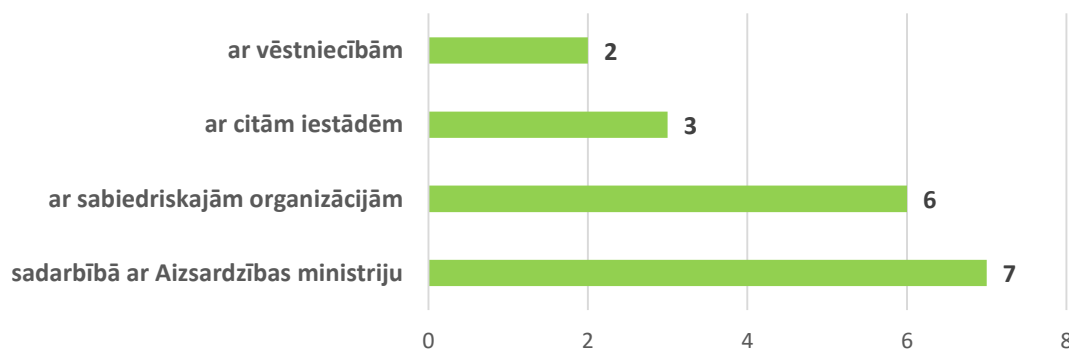
Starptautiskā un vietējā sadarbība

Sadarbībā ar Polijas, Čehijas, Ungārijas vēstniecībām muzejā tika eksponētas šo valstu sagatavotās izstādes. Polijas - “Viņus nogalināja ar šāvienu pakausī. Katiņas slaktiņš.”, “Juzefs Pilsudskis - Polijas un Eiropas valstsvīrs”; Čehijas “Atentāts pret Reinhardu Heidrihu-holokausta arhitekta nāve”; Ungārijas “Uz Padomju Savienības soda nometnēm deportēto ungāru un politiski ieslodzīto piemiņai”.

Muzeja darbinieki ar referātiem piedalījās 7 starptautiskajās konferencēs Lietuvā, Ukrainā, Igaunijā, Vācijā, Portugālē.

Sadarbībā ar Latvijas deputātiem Eiropas Savienībā, pieciem muzeja darbiniekiem bija iespēja apmeklēt muzeju “Eiropas māja” Briselē.

Latvijas Kara muzeja sadarbības projektu pasākumi

Sadarbībā ar Vides aizsardzības klubu muzejā notika izstāde “Vides aizsardzības klubam 30”. Muzejs sadarbojās ar Valsts kanceleju, veidojot faktu lapu sērijai “Ceļā uz Latvijas valsti” un fotoizstādi par Trešo Atmodu, ar LR Saeimu un LR Ārlietu ministriju konferences “Latvijas Centrālā padome Nacionālās pretošanās kustības kontekstā” organizēšanā un Valsts Policijas Prevencijas nodaļu, realizējot projektu “Roku rokā”.

Muzejs sadarbojas ar Latvijas Nacionālo karavīru biedrību, Nacionālo partizānu apvienību, Rīgas politiski represēto apvienību.

Muzeja infrastruktūra

Lielākais infrastruktūras objekts 2017. gadā bija jaunas tekstiliju krātuves projekta pasūtīšana un iekārtu izgatavošana.

Tika virzīts projekts par jaunas muzeja krātuves izveidošanu un Latvijas Kara muzeja ēkas remontu.

Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un Jaunām politiskām iniciatīvām. 2017. gadā uzsākta Latvijas Kara muzeja Latvijas simtgades programmā plānoto aktivitāšu realizācija.

Aija Fleija

Latvijas Kara muzeja direktore
aija.fleija@karamuzejs.lv
t. 67223303; 29448057
30.01.2017.